

Π ΑΓΙΑ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ Η ΟΡΘΟΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΚΡΙΤΙΚΗ.

Πόθεν προέρχονται αἱ ἐν τῇ Ἀγίᾳ Γραφῇ ἀπαντῶσαι δυσκολίαι.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ λόγος ἀνωτέρω περὶ διορθώσεως τοῦ κειμένου τῆς Ἀγίας Γραφῆς χάριν τῶν ἀγνοούντων παροδικῶς σημειούμεθα ὅτι τρεῖς τοιαῦται διορθωμένοι ἐκδόσεις τῆς Π. Δ. ἐγένοντο τὸ πάλαι ἐν τῇ ἡμετέρᾳ Ἐκκλησίᾳ. Καὶ πρώτη μὲν εἶνε ἡ ὑπὸ τοῦ Ὁριγένους ἡ καὶ Κοινῇ λεγομένη· οὗτος δηλ. ἐξέδωκε τὸ κείμενον τῶν Ο'. καθαρὸν καὶ ἀμετάβλητον, οἷον ἐξ ἀρχῆς διετηρεῖτο ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ μῆτε κολοβωθὲν καὶ περικαρὲν μῆτε πάλιν προσθήκας τινὰς προσλαβὼν ἢ ὅλως ἀλλοιωθὲν. Μόνος δὲ τὰς ἐν τισι τῶν ἀντιγράφων εἰσρυσίας προφανεῖς πλάνας τῶν γραφῶν, λαβὼν ὑπ' ὅφει τὰ ἀκριβέστερα τῶν ἀντιγράφων, τὸ ἑβραϊκὸν κείμενον καὶ πᾶσας τὰς τέως γενομένας ἐλληνιστὶ μεταφράσεις, διώρθωσεν· οὐδὲν ὅμως ἐκαινοτόμησεν ἐν τῷ κειμένῳ τῶν Ο', οὐδὲν προσέθηκεν ἢ ἀφῆρσεν, οὐδὲν ἡλλοίωσε μεθ' ὅλας τὰς σημειώσεις δι' ὧν ἐδείκνυνεν ὅ,τι ἡ ἑλλείπον μὲν ἐκ τοῦ κειμένου τῶν Ο'. ὑπῆρχεν ἐν τῷ Ἑβραϊκῷ καὶ ἐν ἄλλῃ τινὶ μεταφράσει ἢ κείμενον παρὰ τοῖς Ο'. ἔλειπεν ἐν τῷ Ἑβραϊκῷ.

Δευτέρα δὲ εἶναι ἡ τοῦ ἱερογράφου Λουκιανοῦ γενομένη ἐν Ἀντιοχείᾳ περὶ τὸ 295· καὶ αὐτὸς ἀνὴρ τὸν πάντα βίον ἄριστος καὶ περὶ τὰ θεῖα συγκροτημένος κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ χαλκεντέρου ὄντως καὶ ἀδμαντείου Ὁριγένους· ἐκδοσὶν ἐποιήσατο τῆς ἐρμηνείας τῶν Ο'. διορθώσας ὅσα σφάλματα παρετήρησεν ἐν τοῖς κατ' αὐτὸν ἀντιγράφοις παραβαλὼν αὐτὰ πρὸς τὰ ἀκριβέστερα τῶν ἀντιγράφων καὶ πρὸς τὸ κατ' αὐτὸν ἑβραϊκόν.

Τρίτη τέλος ἐκδοσις τῶν Ο'. ἀριθμεῖται ἡ τοῦ ἱερογράφου Ἡσυχίου, ὅστις συγχρόνως τῷ Λουκιανῷ καὶ αὐτὸς ἐφιλοπόνησε διόρθωσιν τῶν ἐν Αἰγύπτῳ καὶ Ἀλεξανδρείᾳ φερομένων ἀντιγράφων τῆς Κοινῆς ἀντιβιβλίου ταῦτα πρὸς τὴν ἐν τε τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τῇ Κατ' ἑκκλησιαστικῇ Σχολῇ καὶ ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς Ἀλεξανδρείας ἀκριβῆ τετηρημένην. (Τετράβιβλ. Οἰκονόμ. Τομ. Δ'. σελ. 868 καὶ ἐξ.). ὅσα δὲ ἄλλα ἐλέγχθησαν ἢ λέγονται ὑπ' ἀρχαιοτέρων καὶ νεωτέρων ὑπεκριτικῶν περὶ καὶ ἄλλων δῆθεν ἐκδόσεων γενομένων ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἡμῶν εἶναι εἰκασίαι· αὐθαίρετοι μὴδὲν τὸ βάσιμον ἔχουσαι. Τοῦτο μόνον ἐν τέλει τῆς παρεκδόσεως ταύτης σημειώτερον ὅτι ἡ νεωτέρα κριτικὴ διὰ τοῦ στόματος τοῦ Ρενάν οἰοῖται ἐπιλαθομένη ὅσων ἄλλοτε εἶπε κατὰ τῆς ἀξιοπιστίας τοῦ κειμένου τῶν Ο'. τοῦτο σήμερον ἀνωμολόγησεν ἀξιοπιστότερον παντὸς ἄλλου· οὐκ εἰς κενὸν ἄρα ἐκοιτάσεν ὁ μέγας Οἰκονόμος ὑπεραγωνισάμενος τούτου. Ἀλλ' ἐπὶ τὸ προκαίμενον.

Καὶ τοιαύτη μὲν ἡ περὶ τῆς ὁ λόγος δυσκολία· δὲν

εἶναι ὅμως ἡ μόνη· διότι καὶ ἂν τὸ κείμενον τῆς Α. Γ. περιήρχετο μέχρις ἡμῶν ἴσον ἀπαρράλλακτον τοῖς πρωτοτύποις καὶ ἂν ἔχομεν αὐτὰς τὰς μεμβράνας τοῦ Ἀποστόλου τῶν ἐθνῶν πάλιν ὁ ἐρμηνευτὴς οὐκ ὀλίγας δυσχερείας θὰ εἶχε νὰ ὑπερπληθύνῃ ὁ Θεὸς ὁμιλῶν τοῖς ἀνθρώποις τὴν γλῶσσαν αὐτῶν ὑπερρεοῦτο νὰ μεταχειρισθῇ. Λοιπὸν πᾶσα ἀνθρωπίνη γλῶσσα εἶναι ἀτελής. Καθόσον ἀποτελεῖται αὕτη μὲν ἐκ λέξεων, αἱ δὲ λέξεις εἶνε ἐκάστοτε ἀτελεῖς εἰκόνες τῶν πραγμάτων καὶ δὲν δύνανται τὰ ἀντικείμενα νὰ παραστήσωσιν ὑπὸ πᾶσας τὰς δυνατάς ἐπόψεις· ὁ ζωγράφος ὁ ζωγραφῶν ἀντικείμενον τι ἀδυνατεῖ νὰ εἰκονίσῃ τὸ πρότυπὸν τοῦ ὕφ' ὅλας τὰς περιπτώσεις ἡναγκασμένος νὰ παράσχη αὐτῷ καὶ ὁρισμένην στάσιν καὶ σαφῆ ἔκφρασιν καὶ ἐνείαιαν παράστασιν· ὅσα δὲ μέσα καὶ ἂν παρέχῃ αὐτῷ ἡ τέχνη, τῷ εἶναι ἀνέφικτον νὰ χρωματίσῃ ὅλα τὰ κίνητὰ αἰσθημάτων, τὰ ὅποια ἀλληλοδιαδόχως ἐκφράζει τὸ πρόσωπον· πόσας ἀποχρώσεις τῆς φυσιογνωμίας, πόσους χαρακτηρίσμοις παρέρχεται, διότι καὶ ὁ χρωστήρ του δὲν δύναται καὶ ἡ ὕλη εἶναι ἀναίσθητος καὶ ἀκίνητος. Μήπως καὶ ὁ συγγραφεὺς δὲν εἶναι εἰδὸς τι ζωγράφου; Ἄν διαθέτῃ περισσότερα πρὸς παράστασιν τῶν πνευματικῶν εἰκόνων τοῦ μέσα καὶ τελειότεραν ἐπεξεργασίαν τούτων προσθέτων χρωματισμούς τινας, οὐχ ἥττον δὲν δύναται οὔτε τὰ πάντα νὰ εἴπῃ, οὔτε τὰ πάντα νὰ παραστήσῃ. Κατ' ἀνάγκην θὰ ὑπάρχωσιν ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ ἢ τῷ λόγῳ τοῦ καὶ ἐλλείψεις καὶ χάσματα μετ' ἀσφαλείων καὶ ἀνακριβειῶν.

Ἄν δὲ αἱ γλῶσσαι τῶν ἁρίων φυλῶν δὲν ἔχουσιν οὔτε τὴν εὐκαμψίαν οὔτε τὴν παντοδυναμίαν νὰ περιστῶσιν ὅλας τὰς ἀποχρώσεις τοῦ διανοίας, πολλῶν μάλλον αἱ σημεϊτικαί. Οὔτε ἐκαλλιεργήθησαν οὔτε ἐτελειοποιήθησαν αὗται, καθὼς ἐκείναι. Τὸ λεξικὸν διὰ τοῦτο τῆς ἑβραϊκῆς γλώσσης εἶναι πτωχότατον, ἀφοῦ ἡ μὲν καθ' Ἑβραίους Γραφὴ περιέχει 5642 μόνον λέξεις, περιλαμβανομένων καὶ τῶν χαλδαϊκῶν, ὁ δὲ ἀριθμὸς τῶν ῥιζῶν εἶναι μόλις 500. Πόσον μικρὸς ὁ ἀριθμὸς τῶν λέξεων τούτων πρὸ τῶν 150,000 λέξεων τοῦ θησαυροῦ τῆς Ἑλληνικ. γλώσσης τοῦ Ἑρ. Στεφάνου! Ἡ δὲ πτωχεία αὕτη συντελεῖ εἰς τὸ νὰ μεταχειρίζωνται μίαν λέξιν διὰ νὰ σημάνωσι πολλάκις πράγματα διάφορα ἀλλήλων· λ. χ. ἡ λέξις rouah σημαίνει κατὰ τὰς περιστάσεις ἀνεμος, πνεῦμα, προφήτης, ψυχή· πόσαι δὲ παρερμηνεῖαι ἐκ τούτου προέρχονται, παντὶ δῆλον. Οἱ διάφοροι ῥηματικοὶ τύποι τῆς ῥίζης «ra-ah» κείνται πρὸς δῆλωση τοιούτων ἐννοιῶν, αἱ ὅποια παρ' ἡμῖν ἐκφράζονται ἐκάστη δὲ ἰδίᾳ λέξεως· ἡ πρώτη σημασία εἶναι τοῦ ὁρᾶν· σημαίνει ὅμως καὶ θεωρεῖν, καταφρονεῖν, ἀποπειρᾶσθαι, φαινεσθαι παρίστασθαι, δεικνύειν· ἐκ τῆς αὐτῆς δὲ ῥίζης παράγονται λέξεις σημαίνουσαι τὸν προφήτην, τὴν ὄρασιν, τὸ κάτοπτρον, τὸ βλέμμα, τὴν μορφὴν, τὴν ὁμοιότητα· ὁ Ἰουδαῖος στερεῖται καταλλήλου λέξεως πρὸς ἔκφρασιν λέξεων κοινοτάτων ὡς ἡ τοῦ το. lman. Συνάμα δὲ ἀναγκάζεται νὰ καταφεύγῃ εἰς περιφράσεις, ἐπειδὴ τῷ εἶνε ἀδύνατον νὰ παραστήσῃ μετὰ τῆς δυνατῆς ἀκριβείας τὴν ἐννοιάν του.

*) Ἰδε ἀριθ. 30, σελ. 586—588.

Οὕτω διὰ τὴν παραστήσῃ ὅτι δὲν πρέπει ν' ἀγαπᾷ τις καθ' ὑπερβολὴν τὴν οἰκογένειάν του ἢ τὴν ζωὴν του λέγει ὅτι πρέπει νὰ μισῇ ἐαυτὸν ἢ τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα του.

Καὶ ἡ σύνταξις, καθὼς τὸ λεξικόν, εἶναι ἀπλῆ· τὰ μόρια τὰ χρησιμεύοντα πρὸς σύνδεσιν λογικὴν σπανίζουσι. Ἐπικρατεῖ λοιπὸν τὸ παρατακτικὸν εἶδος ἐν τῇ συντάξει, τὰ μέλη τοῦ λόγου παράκεινται ἀλλήλοις χωρὶς νὰ ἀκολουθῶσι τὴν λογικὴν σχέσιν καὶ νὰ δεικνύηται τὸ συνάλληλον καὶ ὑπάλληλον ἐκάστης ἐννοίας. Τὸ κομματικὸν λοιπὸν καὶ ἀσύνδετον ἐπικρατεῖ· οὐδαμοῦ δὲ περίοδος κατὰ τοὺς λογικοὺς κανόνας καὶ τὴν στενὴν λογικὴν ἐξάρτησιν.

Ἡ λεπτή καὶ συναρπάζουσα ἀνάλυσις τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, ἡ κατεργασθεῖσα ἐν τῇ χοάνῃ τοῦ πνεύματος τῶν φιλοσόφων ῥητόρων καὶ ἱστορικῶν, τὸ θαυμάσιον τοῦτο διανοητικὸν οἰκοδόμημα, ὅπερ ἐκληρονόμησε πρῶτον μὲν ἡ Ῥώμη, εἶτα δὲ καὶ τὰ νεώτερα εὐρωπαϊκὰ ἔθνη, εἶνε ξένα τοῖς υἱοῖς τοῦ Σήμ. ἡ μεταφυσικὴ αὐτῶν μετὰ τῆς ψυχολογίας τῶν εἶναι ἴσα τῷ μηδενί. Ἡ δ' ἐπιστήμη κατὰ τὴν κυρίαν σημασίαν τῆς λέξεως, ἣν ἀποδίδομεν σήμερον αὐτῇ, δὲν ὑπῆρχε παρ' αὐτοῖς. Λέξις δὲ παριστῶσα τὴν οὐσιαστικὴν σημασίαν τοῦ κυρίου ῥήματος εἶναι δὲν ὑπάρχει· τὸ ῥῆμα *hagah* ἐκφράζει μὲν τὴν ὑπαρξιν, δὲν χρησιμεύει δὲ ὡς σύνδεσμος ὑποκειμένου καὶ κατηγορουμένου. Διὰ τὴν εἶπῃ: *eimi sophos*, θὰ μεταχειρισθῇ τὰς λέξεις, *sophos egō*. Τὰ φυσικὰ φαινόμενα περιγράφονται δημωδέστατα· ὅλαι δὲ αἱ ἀκριβεῖς διακρίσεις τῶν διαφορῶν ψυχικῶν καταστάσεων, δι' ὧν τοσοῦτον ἐξάίρεται ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα, εἶναι ἀγνωστοὶ τῷ Σημίτῃ. Ἡ συνείδησις, ἡ ἡθικὴ ἐλευθερία,

ἡ τύψις τῆς συνειδήσεως, ἡ ἀντίληψις, τὸ λογικόν, ἡ μνήμη ὡς διαμνημόνευσις καὶ ἀναπαράστασις τοῦ παρελθόντος δὲν ἔχουσιν εἰδικὰ παρὰ τοῖς Ἑβραίοις ὀνόματα. Τὸ πνεῦμα αὐτῶν εἶναι ἀπειθὲς τῇ ἀναλύσει, τῇ ἀφαιρέσει καὶ ταῖς γενικαῖς ἐννοίαις. Στεροῦνται λοιπὸν καὶ φιλοσοφικῆς καὶ ἐπιστημονικῆς μορφώσεως. Ἐκουσίως δὲ μεγαλοποιῶσι τὰ πράγματα· ἡ γλῶσσα αὐτῶν ὁμοιάζει πρὸς τὴν τῶν νηπίων μείνασα τοιαύτη σχεδόν· ὅλαι διὰ τοῦτο αἱ λέξεις κεῖνται μεταφορικῶς, ὅπερ εἶνε μὲν διὰ τὴν ποίησιν καταλληλότερον ἀλλ' ὀλέθριον διὰ τὴν σαφήνειαν καὶ ἀκριβείαν. Χαῶδες τι κατ' ἀνάγκην ἐπικρατεῖ ἐν τοιαύτῃ γλώσσῃ καὶ συγκεχυμένον.

Ἐτέρᾳ δυσκολίᾳ ἐπαυξάνουσα τὴν ἀσάφειαν εἶναι καὶ ἡ ἐξῆς: ἡ Π. Α. συνεγράφη εἰς γλῶσσαν ἀπὸ πολλῶν αἰώνων μὴ ὁμιλουμένην. Εἶναι ἄρα γλῶσσα τοῦτ' αὐτὸ νεκρῶν. Ἀφοῦ δὲ ἐκάστη γλῶσσα εἶναι εἰκὼν τοῦ ὁμιλοῦντος αὐτὴν λαοῦ, ἔχει σχέσιν πρὸς τὰ αἰσθήματα, τὰ ἦθη καὶ τὸν τρόπον ἐν γένει τοῦ βίου του. Ἄν λοιπὸν πρόκηται περὶ ἔθνων ἀπὸ πολλοῦ ἐξαφανισθέντων, τῶν ὁποίων τὰ ἦθη ἦσαν διάφορα τῶν ὅσα ἐκ πείρας γνωρίζομεν, δυσχερὲς ἦθελεν εἶσθαι νὰ μορφώσωμεν ὀρθὴν περὶ αὐτῶν ἰδέαν· ἀνὰ πᾶν βῆμα σταματοῦμεν καὶ ὅταν ἀναγινώσκωμεν τοὺς ἀρχαίους συγγραφεῖς τῆς αὐτῆς γενεᾶς μὲ ἡμᾶς συγγράψαντας καὶ εἰς γλῶσσαν, τῆς ὁποίας ἡ ἡμετέρα εἶναι νεωτέρα τις μορφή, ζήσαντας ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἐδάφους σχόντας καθεστῶτα καὶ ἔθιμα ἀνάλογα πρὸς τὰ ἡμέτερα καὶ τέλος κληρονομηθέντας ὑφ' ὑμῶν. Πόσον αὐξάνει ἡ δυσκολία, ἂν τοὺς ὁποίους ἀναγινώσκωμεν συγγραφεῖς, οὐ μόνον συνέγραψαν εἰς γλῶσσαν διαφόρου πνεύματος τῆς ἡμετέρας ἀλλ' ἔσχον καὶ διάφορον τρόπον τοῦ ἀντιλαμβάνεσθαι καὶ σκέπτεσθαι,

ΕΠΙΦΥΛΛΙΣ.

ΠΟΙΚΙΛΗ ΔΙΑΛΕΞΙΣ.

Τρία καὶ τριάκοντα συμπεπλήρουνται ἔτη ἐξ οὗ ἱδρύεται ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλληνικὸς Φιλολογικὸς Σύλλογος καὶ ἐπὶ τούτῳ τὴν τριακοστὴν τρίτην ἐπέτειον αὐτοῦ πανήγυριν ἔγχε τῇ παρελθούσῃ Κυριακῇ. Ὁ ὑπερτριακονταετὴς οὗτος βίος μεστὸς ἐγένετο δράσεως, πολλῶν κατ' αὐτὸν συντελεσθέντων, δι' ὧν σπουδαϊότατα ἡ πνευματικὴ κατάστασις τοῦ ἔθνους ὠφελήθη καὶ προσήχθη. Δικαίως λοιπὸν κατὰ τὴν ἐπέτειον τῆς παρελθούσης κυριακῆς ἡ μὲν Α. Θ. Π. ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης Νεόφυτος ὁ Η' προσελθὼν ἐπηυλόγησε τὸν Σύλλογον, οἱ δὲ σεβαστ. συνοδικοὶ ἔσπευσαν νὰ καταδείξωσι τὴν ἐκτίμησιν ἣν τρέφουσι πρὸς τὸν πατέρα τῶν συλλόγων καὶ ἀδελφοτήτων, ὅστις εὐεργέτης ἐγένετο τῶν θεοσώτων ἐπαρχιῶν, ἃς οἱ τοῖς θεῷ βουλευμάτι ποιμαίνουσιν. Ἀλλὰ πρὸς τούτοις καὶ οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ Μακαρ. πατριάρχου Ἱεροσολύμων, τοῦ σεβ. ἀρχιεπισκόπου Σιναίου καὶ τῆς Ἱερᾶς Συνάξεως τοῦ Ἀγίου Ὁρους Ἀθω παρυστάσαντες μετὰ καὶ ἄλλων κληρικῶν κατέδειξαν ὅτι οὐκ ἐπιλανθάνονται τοῦ πρωτογ-

νιστήσαντος ἐν τῇ παιδεύσει, τῇ ἐξεργασίᾳ τῇ ἐκκλησιαστικῇ ἱστορίᾳ καὶ τῆς τῶν ἀγώνων οὗς εὐαγεῖς μοναὶ ὑπέστησαν προάγουσαι τὰ ἑλληνικὰ γράμματα, ὧν τὴν καλλιέργειαν καὶ διάδοσιν σκοποῦν αὐτοῦ νῦν οὗτος ἐτάξατο. Ἡ δὲ Α. Ἐξ. ὁ πρεσβευτὴς τῆς Ἑλλάδος κ. Νικόλαος Μαυροκαρδᾶτος καὶ ἡ Α. Ἐξ. ὁ πρεσβευτὴς τῆς Σερβίας κ. Βλαδὴν Γεωργεβιτς, ὁ μὲν ἐπίσημος ἀντιπρόσωπος τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους, ὁ δὲ διάπυρος μύστης τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων ἐδήλωσαν ὅτι τιμῶσι τὸ γεγαρὸν ἱδρυμα. Ἀλλ' ἡ ἐκτίμησις ἦν γενικὴ, διότι ἐπίσης ἐπίλεκτος ὁμήγυρις τῆς κοινωνίας συνεκεντροῦτο ἐν τῇ μεγάλῃ τοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου αἰθούσῃ τῇ παρελθούσῃ κυριακῇ.

Ὡς γνωστὸν, κατὰ τὴν ἐπέτειον ἐορτὴν ταύτην ὁ Σύλλογος δίδωσι λόγον καὶ εὐθύνas τῶν ἐτησίων πράξεων αὐτοῦ διὰ τοῦ προέδρου. Κατὰ τὸ ἐκπνεῦσαν ἔτος πρόεδρος τοῦ Συλλόγου ἦν ὁ διαπρεπὴς δικηγόρος κ. Α. Μαλιάδης, ὅστις καὶ ἀνέγνω τὴν ἐτησίαν ἐκθεσιν, ἣτις ἄνευ στόμου ἦν γλαφυρά, ἀλλὰ καὶ πρὸ παντὸς πιστὴ ἐκθεσις τῶν πράξεων τοῦ Συλλόγου, διότι πάντως ὁ κ. Μαλιάδης ἀνελογίζετο ὅτι πραγμάτων ὑπαρχόντων δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη περιττῶν λόγων. Ἀληθὲς δὲ ἐκ τῆς ἀναγνωσθείσης ἐκθέσεως πάντες ἐπέσειθον ὅτι τὸ τριακοστὸν τρίτον τοῦ Συλλόγου ἔτος ἐγένετο καρποφόρον καὶ ἄξιον τῶν καλλίστων καὶ ἐνδοξοτάτων τοῦ Συλλόγου. Οὐ μόνον δὲ ἀνακοινώσεαι πολλὰ καὶ πρὸ παντὸς πρωτοτυπία καὶ ἐμβόριον ἐνε-

ἔχσαν βίον διάφορον καὶ μετεχειρίσθησαν ὁμοίως μὲν λέξεις ἀλλ' ὑπὸ διάφορον σημασίαν! ὁ κριτὴς λ. χ. τοῦ Ἰσραὴλ οὐδὲν τὸ κοινὸν εἶχε πρὸς τοὺς πολιτικούς δικαστάς ἢ τοὺς ἐνόρκους, ὁ δὲ ναὸς τοῦ Σολομῶντος μόνον κατὰ τύπον ἦτο ὁμοίος πρὸς τοὺς ἡμετέρους Χριστιανικούς.

Πόσοι ἀναγνώσται τῆς ἀγίας Γραφῆς οὐδὲ ἐν νῷ ἔχουσι τὰς οὐσιώδεις ταύτας διαφοράς.

(Ἀκολουθεῖ).

VETUS HOMO.

ΑΙ ΠΡΟΣ ΕΡΜΗΝΕΙΑΝ
ΤΩΝ ΗΦΑΙΣΤΕΙΑΚΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΣΕΙΣΜΙΚΩΝ ΦΑΙΝΟΜΕΝΩΝ*
ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΘΕΩΡΙΑΙ.

B'.

Ὑποθέσεις περὶ τῶν αἰτίων τῶν σεισμικῶν
φαινομένων.

Καίτοι ὅμως οἱ φυσιολόγοι ὁμοφωνοῦσι προκειμένου περὶ τῆς ἐρμηνείας τῶν σεισμικῶν δονήσεων, αἰτίνες σχετίζονται πρὸς τὰς ἡφαιστειακὰς ἐκρήξεις, ἐν τούτοις αἱ γνώμαι αὐτῶν εἶναι ὅλως διάφοροι προκειμένου περὶ σεισμῶν, ὧν ἔδρα εἶναι χωρὶς στεροῦμεναι κατὰ τὰ φαινόμενα παντὸς ἡφαιστειακοῦ χαρακτῆρος. Πρὶν ἢ ἐπιληφθῶμεν τῶν πρὸς ἐρμηνεῖαν τῶν σεισμῶν τῆς τελευταίας κατηγορίας προταθεισῶν θεωριῶν, παρατιθέμεθα λεπτομερείας τινὰς περὶ τοῦ τρόπου τῆς παραγωγῆς τῶν τῆς

*) Ἰδε ἀριθ. 30, σελ. 595—597.

χρῆσαι, οὐ μόνον διαλέξεις τερπνὰς ἄμα καὶ ὠφελίμοι ἀπὸ τοῦ βήματος ἐνέοντο, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν προαγωγὴν τῆς παρ' ἡμῖν πρώτης παιδείσεως μεγίστη προσήχθη συμβολή. Ὁ Καραπάνειος ἀγὼν περὶ συντάξεως διδασκτικῶν βιβλίων ἀπὸ ἐτῶν οὐδαμῶς ἐλειτούργει, πέρυσσι δὲ μόνον ἐβραβεύθη ἐν ἔργον, ἥτοι ἡ Ὀδύσσεια ὡς ἀναγνωστικόν. Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο οὐ μόνον πονήματα πολλὰ εἰς τὰ δύο ἀγωνοθετήματα αὐτοῦ, ἥτοι τῶν τῆς συντάξεως δύο ἀναγνωστικῶν καὶ τῆς συντάξεως Χημείας καὶ Φυσικῆς ὑπεβλήθησαν, ἀλλὰ καὶ τρία ἔργα ἐβραβεύθησαν, ἥτοι μετάφρασις τοῦ Ροδινσῶνος, παράφρασις τῶν κυριωτάτων τοῦ Ἡροδότου καὶ πόνημα Χημείας. Ὁ δὲ Βουτσινᾶτος ἀγὼν τὸ πρῶτον κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἔλαβε σάρκα καὶ ὄσθα. Τὸ πρόγραμμα τοῦ πρώτου ἀγωνοθετήματος, ἥτοι περὶ συντάξεως Ὀδηγοῦ τῆς πρώτης παιδείσεως, ἦν μὲν ἐκδοκόμενον ἀπὸ ἐτῶν, ἀλλὰ κατὰ μὲν τὸ παρελθόν ἔτος ἀνευρεθῆναι, κατὰ δὲ τὸ λήξαν ἀνετυπώθη καὶ πανταχοῦ ἐδημοσιεύθη, ἐφ' ᾧ καὶ τρία ὑπεβλήθησαν ἔργα, ἅτινα καίπερ μὴ τυχόντα τοῦ βραβείου ἐδελπιδίαι εἶσι σημεῖα τῆς ἐν τῷ μέλλοντι πλήρους ἐπιτυχίας τοῦ ἀγῶνος ἐν ἡ φιλογένεια τοῦ ἐν Ὀδησσῷ κ. Ἰω. Βουτσινᾶ ιδρύσαστο.

Παρὰ τοῖς ἀγῶσι τούτοις πρεσβύτερος ἵσταται ὁ Ζωγράφειος, χορηγῶντος ἐκκτὸν λίρας ἐτησίως τῆς Α. Ἐξ. τοῦ Χρηστάκη ἐφένδη Ζωγράφου, συνίσταται δὲ ἐκ τῆς βραβεύσεως τῶν κριτῶν συλλογῶν ζώντων μνημείων τῆς ἀρχαίας ἐλληνικῆς γλώ-

πρώτης κατηγορίας σεισμικῶν φαινομένων. Ἡ αὐτὴ βεβαίως αἰτία, ἥτις ἐν δεδομένῃ στιγμῇ προκαλεῖ τὴν ἡφαιστειακὴν ἐκρήξιν, ἥτοι τὴν βιαίαν ἐκπομπὴν ὑλῶν (λάβας, βορβόρου, ὕδατος, ἀτμῶν) ἔξω τοῦ κρατῆρος, διασπείρει καὶ τὰ ἐσωτερικὰ τοῦ ἡφαιστείου τοιχώματα εἰς ἀποστάσεις τοσοῦτ' ἄλλοιον διεστώσας τοῦ κώνου, ὅσον τὸ σημεῖον τῆς ἐφαρμογῆς τῆς δυνάμεως, ἥτις παράγει τὸν κλονισμόν εὐρίσκεται εἰς μείζον βάθος καὶ ὅσον σημαντικώτερον εἶναι ἡ ἔντασις τῆς δυνάμεως ταύτης. Ἡ ὑψηλὴ πίεσις τῶν ἀτμῶν καὶ τῶν ἀερίων, τῶν ἐγκεκλεισμένων μεταξὺ τῶν ὑλῶν, αἰτίνες φράσσουσι τὸ στόμιον τοῦ ἡφαιστείου καὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὀγκῶν τῆς διαπύρου λάβας, ἡ αἰφνιδίᾳ αὐτῶν διαστολὴ, ὅταν ἡ αἰχρῶσα αὐτῆς πίεσις ὑπερβῇ τὸν βαθμόν, ὃν δύνανται νὰ ὑποστώσι τὰ ὑπερκαίμενα γήινα στρώματα, εἶναι, ὡς ἐλέχθη, τὸ αἷτιον τῶν ἡφαιστειακῶν ἐκρήξεων· τοιαύτη ὡσαύτως εἶναι καὶ ἡ αἰτία τῶν ἐκ τῶν ἡφαιστειακῶν ἐκρήξεων προκαλουμένων κλονισμῶν τῶν τοιχωμάτων τοῦ κώνου καὶ τῶν παρκακλειμένων στρωμάτων τῆς γῆς. Ὅρθως παρεβλήθησαν τὰ κατὰ τὴν περίπτωσιν ταύτην συμβαίνοντα πρὸς τὰ φαινόμενα, ἅτινα παρατηροῦνται ἐν τῷ λέβητι τοῦ Παπέν, ὅστις ἐκρήγνυται μετὰ μεγάλης ὀρμῆς ὅταν ἡ ἐπιστομὴ αὐτοῦ φέρῃ μέγα βάρος, ἐνεκα τῆς ἀντιστάσεως τοῦ λέβητος, ἐνῶ τούναντίον ὁ ἀτμός ἐξέρχεται συχνότερον καὶ οἱ κλονισμοὶ τοῦ λέβητος εἶναι ἀσθενέστεροι, ὅταν τὸ ἐπὶ τῆς ἐπιστομίδος βάρος εἶναι ἀνεπαρκές. Οὕτω καὶ κατὰ τὰς ἡφαιστειακὰς ἐκρήξεις, ὅταν ἡ ἔξοδος τῶν ἀτμῶν συμβαίνει κατὰ μικρὰ χρονικὰ διαστήματα, αἱ κλιτύς τοῦ κώνου εὐρηνται ἐν καταστάσει διηνηκούσας ταλαντώσεως· ἀλλ' ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ περιφέρεια τοῦ κλονισμοῦ εἶναι κατ' ἀνάλογον βαθμὸν

σῆς ἐν τῇ γλώσσῃ τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ τῆς σήμερον. Καὶ ὁ ἀγὼν οὗτος ὑπὸ ἐκτάκτου ἐπιτυχίας ἐστέφθη κατὰ τὸ λήξαν ἔτος, πολλῶν ὑποβληθεισῶν συλλογῶν καὶ οὐκ ὀλίγων βραβευθεισῶν.

Αἰσιῶς δὲ χωρεῖ ἡ ἐκτύπωσις τοῦ β' τόμου τοῦ Εὐριπίδου ὑπὸ Δ. Βερναρδάκη χάριν τῆς Ζωγραφείου Βιβλιοθήκης περὶ ἐκδόσεως τῶν ἐλλήνων ποιητῶν καὶ πεζογράφων, ἥτις μετὰ μικρὴν διακοπὴν κατὰ τὸ λήξαν ἔτος ἤρξατο.

Ἀλλὰ καὶ ἡ ἀρχαιολογία ἐξυπηρετήθη διὰ τῶν σπουδαίων ἐργασιῶν τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐπιτροπῆς, καὶ περιοδικῶν ἐξεδόθη καὶ ἡ βιβλιοθήκη τοῦ Συλλόγου ἐπὶ μᾶλλον ἐτακτοποιήθη, καὶ ζητήματα ἀπὸ ἐτῶν πολλῶν, ὡς τὸ τῆς δωρεᾶς τῆς ἀειμνήστου Εὐανθίας Μουρᾶτ Θεοφιλίδου, ἐλύθησαν καὶ ἐπὶ πᾶσι καὶ περισσεύμα τριακοσίομιον περίπου ἐν τῷ ταμείῳ καταλείφθη. Τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα ἐν κεφαλῇ ὅσα ἐπράχθησαν κατὰ τὸ λήξαν ἔτος καὶ ὅσα ἀνέπτυξεν ὁ δικαίως αὖθις ἐπὶ τὴν προεδρίαν κληθεὶς κ. Α. Μαλιζάδης. Τὰ ἔργα δὲ ταῦτα προβάλλων ὁ Σύλλογος δικαίως ἰδύοντα ν' ἀνεμνησθῇ τοῦ δημοσθενοῦς «Νῦν ἡκούσατε, ἔχετε, δικάζετε. Νικῶν δὲ ὅτι ὑμῖν καὶ τῷ Συλλόγῳ μέλει συνοίσειν».

Ἀνωτέρω ἐποιησάμεθα λόγον περὶ τοῦ Ζωγραφείου διαγωνισμοῦ πρὸς συλλογὴν ζώντων μνημείων τῆς ἀρχαίας ἐλληνικῆς γλώσσας. Τοιοῦτόν τι διαγώνισμα ιδρύσαστο, κατὰ τὸ ἐν τῷ Φιλολογικῷ Συλλόγῳ, ἀπὸ τινῶν ἐτῶν καὶ ὁ ἐν Ἀθήναις Σύλλογος